

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu Zastupitelstva Pardubického kraje na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 54)

Vláda na své schůzi dne 14. února 2018 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zaujala k tomuto návrhu **neutrální stanovisko**, přičemž upozorňuje na níže uvedené skutečnosti, které by v dalším legislativním procesu měly být zohledněny:

1. Vláda se ztotožňuje se záměrem řešit problematiku tzv. systémové podjatosti změnou úpravy vyloučení z projednávání a rozhodování věci ve správním řádu, omezit možnost způsobovat neopodstatněnými námitkami podjatosti průtahy správních řízení a tím přispět k zefektivnění správního řízení, ovšem zastává názor, že předmětný návrh zákona v podobě, v jaké byl předložen, dostatečné řešení nepředstavuje.
2. Podle zvláštní části odůvodnění předloženého návrhu totiž překladatel z dikce navrhovaného znění nového odstavce 2 § 14 správního řádu dovozuje, že situace, kdy úřední osoba, která je ve služebním, pracovněprávním nebo jiném obdobném vztahu ke státu nebo územnímu samosprávnému celku, rozhoduje ve věci, jež se přímo nebo nepřímo týká státu nebo daného územního samosprávného celku, není nejen sama o sobě, ale ani ve spojení s případně další přistupující skutečností nasvědčující vzniku rizika ovlivnění, důvodem pro vyloučení z úkonů v řízení, při jejichž provádění by mohla výsledek řízení ovlivnit. Takový závěr však podle názoru vlády z navrhovaného nového ustanovení dovodit nelze. Vychází totiž z výkladu předmětného ustanovení, který je oproti jeho normativnímu znění značně rozšiřující, a bez ohledu na záměr předkladatele, vyjádřený v důvodové zprávě, lze předpokládat, že pokud by navrhované ustanovení bylo takto interpretováno a aplikováno i správními orgány, při přezkumu rozhodnutí vydaných na základě takového výkladu ve správním soudnictví by takový výklad s největší pravděpodobností neobstál, neboť soudy se zpravidla ve sporných případech, tedy tam, kde ustanovení připouští více možných výkladů, přiklání na stranu žalobců, a nikoliv správních orgánů.

3. Pokud by mělo být cílem znemožnit vyloučení úřední osoby z úkonů v daném řízení z důvodu tzv. systémové podjatosti zcela, musela by taková výluka být formulována obdobně jako výluka pro vedoucí ústředních správních úřadů obsažená v § 14 odst. 6 správního řádu. Ovšem pro takovou absolutní výluku by, na rozdíl od vedoucích ústředních správních úřadů, u nichž z povahy věci neexistuje jiný věcně příslušný správní orgán, který by je v řízení mohl adekvátně nahradit, zřejmě nebylo možno nalézt dostatečně silné důvody. Úprava znemožňující zohlednit i objektivně silně podložené pochybnosti o nepodjatosti úřední osoby by těžko obstála při hodnocení z hlediska souladu se základními zásadami správního řízení, především zásadami rovnosti a nestrannosti, vycházejícími z ústavního pořádku.
4. Vzhledem k uvedenému má vláda za to, že v předložené podobě by navrhovaná změna správního řádu v podstatě neznamenal v řešení problému tzv. systémové podjatosti žádný významný posun a ke snížení počtu námitek podjatosti a k omezení s tím souvisejících průtahů v řízení by mohla přispět toliko dočasně, odrazením části účastníků řízení od uplatnění takových námitek.
5. Z hlediska legislativně technického pak vláda upozorňuje, že v případě přijetí navrhované změny by přečíslování odstavců 2 až 7 v § 14 správního řádu bylo nutno promítnout také do § 134 odst. 4 správního řádu, v němž se odkazuje na § 14 odst. 2 a na § 14 odst. 4.